

STELLING: Toename recreatie schadelijk voor natuur

Is het goed dat Nationale Parken hun extra subsidiegelden gebruiken om de bezoekers op maat gesneden natuurbeleving te bieden? Of leidt dat alleen maar tot toenemende recreatiedruk die kwetsbare natuurwaarden om zeep helpt? Verkwanselen de beheerders van natuurterreinen de natuur ten behoeve van de recreatie? Of mogen we vertrouwen op de veerkracht van de natuur?

— Jet Holleman (journalist)

Philippe Boucher, Natuurplatform Drentsche Aa:

“Verzet helpt niets”

> “INDERDAAD. Sinds het stroomgebied van de Drentsche Aa is uitgeroepen tot Nationaal Park, lijkt de balans tussen recreatie en natuur te veel te verschuiven richting recreatie. Het overlegorgaan Nationaal beek- en esdorpen landschap Drentsche Aa heeft in het beekdal een fietspad en een brug over de beek aangelegd. Dat gebied was tot dan toe ingesloten door landbouwgrond en ontoegankelijk. De ontsluiting van het beekdal zorgt voor verstoring van zeldzame weidevogels. Bovendien zijn de dijkes langs de beek nu via de brug bereikbaar voor hondenuitlaters.

De vele protesten uit de omgeving werden heel ambtelijk afgehandeld: de bezwaren werden niet ontvankelijk verklaard, omdat de klagers niet benadeeld werden in hun woon- en/of te ver van het object af woonden. Intussen zijn we erachter dat zo’n Nationaal Park weliswaar wordt ingesteld door LNV maar nergens verantwoording hoeft af te leggen. Het is een overlegorgaan waarin enkele gemeenten, de provincie, het waterschap, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten en recreatiebedrijven zitting hebben. De deelnemers aan het overleg kunnen projecten inbrengen, die veelal betaald worden met geld van LNV of de EU. Dat is aantrekkelijk voor de indieners.

Het Nationaal Park hoort onderzoek te doen naar de effecten van hun projecten, maar in dit geval is dat niet gebeurd. Dat hebben we zelf gedaan. Daardoor weten we dat er zeldzame vogelsoorten, met name grondbroeders, verdwenen zijn en dat de begroeiing langs het fietspad is verruigd. Ook wordt er veel afval langs het pad gegooid. We hebben de resultaten van ons onderzoek doorgegeven aan de gemeente en het Nationaal Park. Dat levert complimenten op, maar ze blijven erbij dat iedereen nu tevreden is.”<

Tanja Emonts, Kenniscentrum Recreatie:

“Draagvlak creëren voor de natuur”

> “IK BEN HET NIET EENS met die stelling. Er moet juist wel geld worden uitgegeven aan recreatievoorzieningen in natuurgebieden. De mensen moeten toch kunnen genieten van de natuur! En bovendien hebben wandelaars en fietsers niet zo’n grote impact. Als natuurterreinen investeren in voorzieningen voor recreanten, creëren ze draagvlak voor de natuur. Mensen die de kans krijgen de natuur te beleven, staan minder afwijzend tegenover natuurbescherming. Dat draagvlak is de basis voor beleid waarmee je de natuur kunt beschermen.

Met recreatievoorzieningen kun je de mensen betrekken bij de natuur. Wie opgesloten zit in de stad en de natuur niet kan beleven, zal minder geneigd zijn om de natuur een warm hart toe te dragen.

Een kleine groep mensen is echt geïnteresseerd in de natuur; die komen om meer te weten te komen over planten en dieren. Anderen willen alleen gezelligheid en zien de natuur als decor. Die willen naar het theehuis naast het parkeerterrein en zijn echt niet van plan om eerst een half uur te gaan lopen. Recreanten kun je sturen door een zoning in een gebied aan te brengen. In een kwetsbaar gebied laat je de voorzieningen voor recreanten gewoon achterwege. Waar geen paden zijn, geen bankjes en geen horeca, daar komen vanzelf minder mensen.”<

Poul Hulzink, hoofd terreinbeheer Goois Natuurreservaat:

“Recreatiedruk en toch bijzondere soorten”

> “DAT IS WEL ERG BOUD GESTELD. Het Goois natuurreservaat wil het landschap en de biodiversiteit handhaven, maar in het Gooi wonen ook 180.000 mensen die willen wandelen, fietsen en paardrijden. Recreatie is een gegeven en wij bieden de mensen de gelegenheid daartoe. Daarmee verwerven we ook draagvlak voor ons werk. Natuurlijk is er een spanningsveld tussen recreatie en natuur, daar zijn we ons van bewust. Ons streven is daarom de recreatie in goede banen te leiden en daarnaast de natuur te ontwikkelen. Dat kan ook subtiel, zonder grote verbodsborden. We leiden een wandel- of ruiterspad om of zetten een bosje af met een enkele draad. Op die manier hebben we hier rustgebieden geschapen waar roofvogels broeden en reeën hun jongen werpen. Langs de rand van de natuurterreinen hebben we losloopgebieden ingericht waar mensen hun hond kunnen uitlaten. Daar zul je dan ook minder grondbroeders, reeën of hagedissen aantreffen. Maar die zijn wel volop te vinden in de delen van het terrein waar honden moeten zijn aangelijnd. Onze terreinen herbergen ondanks de grote recreatiedruk toch heel wat bijzondere soorten. Wij hebben ook goede ervaringen met het recreatief medegebruik van natuurbrug Zanderij Crailoo. Dat is een ecoduct gecombineerd met een wandel-, fiets- en ruiterspad. Dat gaat goed samen, ondanks het behoorlijk intensieve recreatieve gebruik. We hebben hier geen edelherten of wilde zwijnen; je kunt zo’n concept niet overal klakkeloos toepassen. Maatwerk voor elke situatie blijft nodig.”<

Thea Peters, Nationaal Park Weerribben-Wieden:

“Mensen zijn al blij met een paaltjesroute”

> “DAAR BEN IK HET NIET MEE EENS. De Nationale Parken hebben als doelstelling het beheer en behoud van de natuur. Dan moet je geen schade toebrengen aan de natuur en daar zitten we bovenop. Daarom hebben de parken een zoningsplan – bij ons heet dat een Visitor Management Plan. Daar worden alle activiteiten ten behoeve van de recreatie aan getoetst. Maar je moet natuurlijk voorzichtig zijn. De recreatiedruk kan groot zijn, vooral in Nationale Parken die dichtbij stedelijke gebieden liggen. Daar is het park een uitloopgebied voor de stadsbewoners. In de Weerribben-Wieden komen mensen om te genieten van de natuur, de rust en de ruimte. Dat zijn er anderhalf miljoen per jaar. Maar door de zonering kunnen we recreanten toelaten en toch de schade aan de natuur beperken. De mensen zijn doorgaans blij met een paaltjesroute; als er maar wat te zien of te beleven valt. Daarom doen we ook aan educatie, want hoe meer je weet, hoe meer je ziet. De zonering leidt er bovendien niet toe dat je nooit iets bijzonders kunt zien. Deze zomer waren er spelende jonge otters op twintig meter van het bezoekerscentrum en op tien meter van de camping!”<

Rogier Pouwels, Alterra:

“Luisteren naar wensen van de recreant”

> “RECREATIE KAN op veel plekken goed samengaan met natuur en hoeft niet schadelijk te zijn. Of de natuur kwetsbaar is voor recreatiedruk, hangt af van de soorten die je wilt beschermen. Onder de vogels zijn bodembroeders kwetsbaarder dan holenbroeders. Bij vegetatiesoorten hangt de kwetsbaarheid samen met de grondsoort. En verder is natuurlijk een fietser op een fietspad minder verstorend dan een loslopende hond of een motorcrosser. In echt kwetsbare gebieden kunnen een paar recreanten al te veel verstoring veroorzaken. Waar kwetsbare natuurwaarden aanwezig zijn, kun je elders recreatievoorzieningen bieden. In Engeland hebben ze grenzend aan the New Forest in een bos mountainbikeroutes aangelegd. Dat werkt. Welke voorzieningen je moet aanbieden, hangt af van de wensen van de recreanten. Je moet luisteren naar de doelgroep. Veel mensen willen genieten van een dagje uit en hoeven daarvoor niet diep een natuurgebied in, ze zijn blij met een zonnig terras aan de rand daarvan. Recreatie is vaak maar één van de factoren die de natuurwaarden onder druk zetten. Het kan zijn dat het aanpakken van een andere drukfactor, zoals verdroging of stikstofbelasting veel beter werkt dan het beperken van de recreatie. Als de natuurwaarden echt niet samengaan met recreatiedruk, zul je niet-toegankelijke zones moeten instellen, maar dat is een impopulaire maatregel.”<

Wilt u meedebatteren of een ander onderwerp aansnijden? Mail naar: redactie@vakbladnbl.nl

---